

Spectators Sports and Halacha

Rabbi Chaim Metzger ~ cmetzger@torontotorah.com

1. Maccabees I 1:11-1 (2nd Century BCE originally in Hebrew)

In those days certain renegades came out from Israel and misled many, saying, "Let us go and make a covenant with the Gentiles around us, for since we separated from them many disasters have come upon us." This proposal pleased them, and some of the people eagerly went to the king, who authorized them to observe the ordinances of the Gentiles. So they built a gymnasium in Jerusalem, according to Gentile custom, removed the marks of circumcision and abandoned the holy covenant. They joined with the Gentiles and sold themselves to do evil.

2. Maccabees 2 4:9-20 (2nd of 1st century BCE in Greek)

He [Jason] took delight in establishing a gymnasium right under the citadel ... There was such an extreme of Hellenization ... that the priests were no longer intent upon their service at the altar. Despising the sanctuary and neglecting the sacrifices, they hurried to take part in the unlawful proceedings in the wrestling arena after the signal for the discus-throwing, disdainful of the honors prized by their ancestors and putting the highest value upon Greek forms of prestige. ... When the quadrennial games were being held at Tyre and the king was present, the vile Jason sent envoys, chosen as being Antiochian citizens from Jerusalem, to carry three hundred silver drachmas for the sacrifice to Hercules. Those who carried the money, however, thought best not to use it for sacrifice, because that was inappropriate, but to expend it for another purpose.

3. Josephus' Antiquities of the Jews, 15: 267-276 (37-100 CE)

Herod revolted from the laws of his country, and corrupted their ancient constitution, by the introduction of foreign practices, which constitution yet ought to have been preserved inviolable; ... in the first place, he appointed solemn games to be celebrated every fifth year, in honor of Caesar, and built a theater at Jerusalem, as also a very great amphitheater in the plain. ... but opposite to the Jewish customs; for we have had no such shows delivered down to us as fit to be used or exhibited by us;... but to natural Jews, this was no better than a dissolution of those customs for which they had so great a veneration. It appeared also no better than an instance of barefaced impiety, to throw men to wild beasts, for the affording delight to the spectators; and it appeared an instance of no less impiety, to change their own laws for such foreign exercises: but, above all the rest, the trophies gave most distaste to the Jews; for as they imagined them to be images, included within the armor that hung round about them, they were sorely displeased at them, because it was not the custom of their country to pay honors to such images.

4. Tosefta Avoda Zarah Chapter 2 (2nd Century CE)

העולה לתרטיאות של גוים אסור משום עבודה זרה דברי ר' מאיר. וחכמי אומ' בזמן שמזבחין אסור משום עבודה זרה, אם אינן מזבחין אסור משום מושב לצים:

ההולך לאיצטרטיונין ולכרקומין ורואה את הנחשים ואת החברין בוקיון ומוקיון מוליון סגלריון סגלריא הרי זה מושב לצים שנ' ובמושב לצים לא ישב כי אם בתורת י"י חפצו הא למדת שמביאין את האדם בטל מתלמוד תורה:

העולה לתרטיאות של גוים אם היה ציירו מפני צורך מדינה הרי זה מותר אם מתחשב הוא הרי זה אסור. היושב באיסטרטון הרי זה שופך דמים. ר' נתן מתיר משום שני דברים מפני שצווח ומציל נפשות ומעיד על האשה שתנשא. הולכין לאיצטרטיונין מפני שצווח ומציל נפשות ולכרקום מפני שיש מדינה ואם מתחשב הוא הרי זה אסור:

One should not go to theatres of non-Jews because entertainments are arranged there in honour of the idols. This is the opinion of R. Meir. But the Sages say: Where such entertainments are given there is the prohibition of being suspected of idolatrous worship, and where such entertainment is not given. the prohibition is because of being in 'the seat of the scornful.'

Those who visit stadiums or circuses and witness there [the performance] of sorcerers and enchanters, or of bukion and mukion, lulion and mulion, blurin or salgurin — lo, this is 'the seat of the scornful,' and against those [who visit them] Scripture says, Happy is the man that hath not walked in the counsel of the wicked . . . nor sat in the seat of the scornful, but his delight is in the law of the Lord. From here you can infer that those things cause one to neglect the Torah.

One may go to the theatre if the non-Jews for needs of state, but if he conspires with them it is forbidden. Going to an Istarton (Gladiatorial arena) this is murder. It is permitted to go to stadiums, because by shouting one may save [the victim]. R. Nathan permits it for two reasons: first, because by shouting one may save [the victim], secondly, because one might be able to give evidence [of death] for the wife [of a victim] and so enable her to remarry.

One is also permitted to go to a Circus for the purpose of maintaining order in the country, providing he does not conspire [with the Romans], but for the purpose of conspiring it is forbidden.

5. Jerusalem Talmud Taanit 4:5 (~350-400 CE)

ולמה חרב [טור שמעון] יש אומר מפני הזנות ו"א שהיו משחקין בכדור (בשבת).

Why was Tur Shimon destroyed? Some say because of licentiousness and some say because they played ball (on Shabbos)

6. Korban Haedah to Taanit 4:5 (Rabbi David Hirsch Frankel 18th century)

שהיו משחקין בכדור. בשבת א"נ שהיו מבלין ימיהם בהם ולא עסקו בתורה:

That they would play ball – on Shabbat, or that they would waste their days with it and not learn Torah.

7. Avoda Zara 18b-19b (~500 CE)

תנו רבנן: ההולך לאיצטדינין ולכרקום, וראה שם את הנחשים ואת החברין, בוקיון ומוקיון ומוליון ולוליון, בלורין סלגורין - הרי זה מושב לצים, ועליהם הכתוב אומר: +תהלים א+ אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו, הא למדת, שדברים הללו מביאין את האדם לידי ביטול תורה. ורמינהי: [הולכין] לאיצטדינין מותר - מפני שצווח ומציל, ולכרקום מותר - מפני ישוב מדינה, ובלבד שלא יתחשב עמהם, ואם נתחשב עמהם - אסור; קשיא איצטדינין אאיצטדינין, קשיא כרקום אכרקום! בשלמא כרקום אכרקום ל"ק: כאן במתחשב עמהן, כאן בשאין מתחשב עמהן, אלא איצטדינין אאיצטדינין קשיא! תנאי היא; [דתניא]: אין הולכין לאיצטדינין מפני מושב לצים, ור' נתן מתיר מפני שני דברים, אחד מפני שצווח ומציל, ואחד מפני שמעיד עדות אשה להשיאה. תנו רבנן: אין הולכין לטרטיות ולקרקסיות, מפני שמזבלין שם זיבול לעבודת כוכבים, דברי ר' מאיר; וחכמים אומרים: מקום שמזבלין אסור - מפני חשד עבודת כוכבים, ומקום שאין מזבלין שם אסור - מפני מושב לצים. מאי בינייהו? אמר ר' חנינא מסורא: נשא ונתן איכא בינייהו. דרש ר' שמעון בן פזי, מאי דכתיב: אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב? וכי מאחר שלא הלך, היכן עמד? ומאחר שלא עמד, היכן ישב? ומאחר שלא ישב, היכן לעמוד, ואם עמד - סופו לישב, ואם ישב - סופו ללוק, ואם לץ - עליו הכתוב אומר: +משלי ט+ אם חכמת חכמת לך (ואם לצת) +מסורת הש"ס: [ולצת] + לבדך תשא. א"ר (אליעזר) +מסורת הש"ס: [אלעזר] +: כל המתלוצץ - יסורין באין עליו, שנאמר: +ישעיהו כח+ ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם. אמר להו רבא לרבנן: במטותא בעינא מינייכו דלא תתלוצצו, דלא ליתו עלייכו יסורין. אמר רב קטינא: כל המתלוצץ - מזונותיו מתמעטין, שנאמר: +הושע ז+ משך ידו את לוצצים...

Our Rabbis taught: Those who visit stadiums or a camps and witness there [the performance] of sorcerers and enchanters, or of bukion and mukion, lulion and mulion, blurin or salgurin — lo, this is 'the seat of the scornful,' and against those [who visit them] Scripture says, Happy is the man that hath not walked in the counsel of the wicked ... nor sat in the seat of the scornful, but his delight is in the law of the Lord. From here you can infer that those things cause one to neglect the Torah. The following was cited as contradicting the foregoing: It is permitted to go to stadiums, because by shouting one may save [the victim]. One is also permitted to go to a camp for the purpose of maintaining order in the country, providing he does not conspire [with the Romans], but for the purpose of conspiring it is forbidden. There is thus a contradiction between [the laws relating to] stadiums as well as between [those relating to] camps! There may indeed be no contradiction between those relating to camps, because the one may refer to where he conspires with them, and the other to where he does not; but the laws relating to stadiums are surely contradictory! — They represent the differing opinions of [two] Tannaim. For it has been taught: One should not go to stadiums because [they are] 'the seat of the scornful', but R. Nathan permits it for two reasons: first, because by shouting one may save [the victim], secondly, because one might be able to give evidence [of death] for the wife [of a victim] and so enable her to remarry. Our Rabbis taught: One should not go to theatres or circuses because entertainments are arranged there in honour of the idols. This is the opinion of R. Meir. But the Sages say: Where such entertainments are given there is the prohibition of being suspected of idolatrous worship, and where such entertainment is not given. the prohibition is because of being in 'the seat of the scornful'. What is the difference between these two reasons? Said R. Hanina of Sura: There is a difference in the case of calling to do business. (Soncino Talmud Translation)

8. Avoda Zarah 16b

מתני'... אין בונין עמהם בסילקי, גרדום, איצטדייא ובימה, אבל בונין עמהם בימוסיות ובית מרחצאות. הגיע לכיפה שמעמידין בה עבודת כוכבים - אסור לבנות... גמ'... אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן, ג' בסילקאות הן: של מלכי עובדי כוכבים, ושל מרחצאות, ושל אוצרות. אמר רבא: ב' להיתר ואחד לאיסור, וסימן: +תהלים קמט+ לאסור מלכיהם בזיקים. ואיכא דאמרי, אמר רבא: כולם להיתר. והתנן: אין בונין עמהן בסילקי, גרדום, איצטדייא ובימה! אימא: של גרדום ושל איצטדייא ושל בימה.

MISHNA: ONE SHOULD NOT JOIN THEM IN BUILDING A BASILICA, AN EXECUTIONER'S SCAFFOLD, A STADIUM OR A TRIBUNE. Said Rabbah b. Bar-Hana in the name of R. Johanan: There are three kinds of basilica-buildings: those attached to royal palaces, baths, or store-houses. Said Raba: Two of these are permitted and one is forbidden; as a reminder [take the phrase], To bind their Kings with chains. Some report, Raba said: All [basilicae] are permitted. But have we not learnt, ONE SHOULD NOT JOIN THEM IN BUILDING A BASILICA, AN EXECUTIONER'S SCAFFOLD, A STADIUM OR A TRIBUNE? — This should be taken to mean a basilica attached to an executioner's scaffold, a stadium or a tribune.

9. Devarim 18:19

אַרוּר אֶתְּהָ בְּבֹאֵךְ וְאַרוּר אֶתְּהָ בְּצֵאתְךָ:

Cursed shall you be in your comings and cursed shall you be in your goings. (JPS 1985)

10. Targum Pseudo-Jonathan ibid. (3rd century CE)

(יט) ליטין אתון במעלכון לבתי קיאטרוניכון וקורקסאותן ולבתי אורייתא וליטין אתון במיפקכון לפרגמטיכון:
Cursed shall you be in your attending the theaters and circuses to negate the words of Torah, and cursed are you for going out to do business [on Shabbos].

11. Breishit Rabbah Parshah 80:1 (500 CE)

... ריש לקיש שאיל שלמיה דרבי ופיסי עלוהי דיוסי מעונאה, אמר לו רבי, צריכין אנו להחזיק טובה לאמות העולם, שהן מכניסין מומסין לבתי טרטיאות ולבתי קרקסאות שלהן ומשחקין בהם כדי שלא יהיו משיחין אלו עם אלו ויבואו לידי קטטה בטלה, יוסי מעונאה אמר מלה דאורייתא ואקפדת עלוהי,

Reish Lakish said to Rabbi Yehuda to appease him after the Yosi Me'ona incident, "Rebbe, we need to thank the nations of the world for bring mimes into their theaters and circuses and performing for them, so they don't come to talk to each and get into meaningless fights, Yosi Me'ona said a word of Torah and you're so bothered by it!?"

see tiny.cc/uncoveringmidrash

12. Ruth Rabbah 2:22 (200-600 CE)

...מכל מקום דעתי להתגייר אלא מוטב על ידך ולא ע"י אחרת כיון ששמעה נעמי כך התחילה סודרת לה הלכות גרים, אמרה לה בתי אין דרכן של בנות ישראל לילך לבתי תיאטראות ולבתי קרקסאות שלהם, אמרה לה אל אשר תלכי אלך, אמרה לה בתי אין דרכן של ישראל לדור בבית שאין שם מזוזה, אמרה לה באשר תליני אליו, עמך עמי, אלו עונשין ואזהרות, ואלהיך אלהי, שאר מצות.

[Ruth said to Naomi] no matter what I intend to convert [to Judaism], but preferably it should be through you and not someone else. Once Naomi heard this, she began to teach her the Laws of Conversion. She said, "My daughter, Daughters of Israel don't attend theatres and circuses of the non-Jews." Ruth responded, "Where you go I'll go." Naomi said, "My daughter, Israelites don't live in a house without a mezuzah." Ruth replied, "Where you sleep, I'll sleep." 'Your nation is my nation,' is for reward and punishment, and 'Your G-d is my G-d' is the rest of Mitzvoth.

13. Talmud Shabbat 150a

ודיבור מי אסיר? והא רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרווייהו: חשבונות של מצוה — מותר לחשבון בשבת. ואמר רבי אלעזר: פוסקים צדקה לעניים בשבת. ואמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן: מפקחין פיקוח נפש ופיקוח רבים בשבת, והולכין לבתי כנסיות לפקח על עסקי רבים בשבת. יבואמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן: הולכין לטרטיאות ולקרקסאות ולבסיליקאות לפקח על עסקי רבים בשבת.

Now, is speech forbidden? Surely R. Hisda and R. Hamnuna both said: Accounts in connection with religion may be calculated [discussed] on the Sabbath. And R. Eleazar said: One may determine charity [grants] to the poor on the Sabbath. Again, R. Jacob b. Idi said in R. Johanan's name: One may supervise matters of life and death and matters of communal urgency on the Sabbath, and one may go to the synagogues to attend to communal affairs on the Sabbath. Also, R. Samuel b. Nahmani said in R. Johanan's name: One may go to theatres and circuses and basilicas to attend to communal affairs on the Sabbath. (Soncino Talmud)

14. Rambam Mishneh Torah Shabbat 24 5 (Maimonides 1138-1204 CE)

מתר לרוץ בשבת לדבר מצוה כגון שירויץ לגבי הנכסת או לבית המדרש. ומחשבין חשבונות של מצוה ומודדין מדידה של מצוה כגון מקוה לידע אם יש כשעור או בגד לידע אם מקבל טמאה. ופוסקין צדקה לעניים. והולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ואפלו לטרטיאות וטרקלין של פותים לפקח על עסקי רבים בשבת. ... שכל אלו וכיוצא בהן מצוה הן ונאמר (ישעיה נח יג) "עשות חפציד" וכו' חפצד אסורין חפצי שמים מתרין:

It is permissible to run on Shabbat to a matter of a commandment—for example, if he runs to the synagogue or to the study hall. And we may make calculations of a commandment. And we may [also] make measurements of a commandment, such as to know if there is the [requisite] amount [of water] in a mikveh, or to know if a garment [is large enough] to contract impurity. And we may allocate charity to the poor. And one may go on Shabbat to synagogues and study halls—and even to the theaters and circuses of the Cuthites—to supervise matters affecting the public. ... As all of these—and that which is similar to them—are commandments; and it is stated (Isaiah 58:13), "doing your business." It is your business that is forbidden; the business of the Heavens is permissible. (Sefaria)

15. Rashi Vayikra 18: 3 (1040-1105 CE)

ובחקתיהם לא תלכו. מה הניח הכתוב שלא אמר? אלא אלו נימוסות שלהן — דברים החקוקין להם — כגון טרטיאות ואצטדאות, רבי מאיר אומר, אלו דרכי האמורי שמונו חכמים (שם):

NEITHER SHALL YE WALK IN THEIR ORDINANCES — What has Scripture left unsaid when it spoke of the deeds of the Egyptians and Canaanites that it felt compelled to add תלכו לא תלכו But by these latter words it refers to their social customs — things which have assumed for them the character of a law as, for instance, the frequenting of theaters and race-courses. Rabbi Meir, however, said: These (חקתיהם)

refer to the "ways of the Amorites" (superstitious practices) which our Rabbis have enumerated (Shabbat 67a; Sifra, Acharei Mot, Section 8 8; cf. also Tosefta Shabbat 7). (Sefaria)

16. Responsa Mahari Bruna 71 (1400-1480 CE, Germany)

נשאלתי אם מותר לצאת ולראות שמחת הערלים כשממרים ומריצים סוסיהם כל הקודם סוסו ירויח זהב וכה"ג, אם יש לדמותו לצידת חיות ועופות שאוסר בפ"ק דע"ז (יח:) והתרת דלא דמי כלל כי אין זה לשמחה אך ללמוד אומנות ולקנות סוסים לרוץ בהם להנצל מאוייבים וכן ראיתי מבעלי מעשים: אך בהא מספקנא אם מותר לילך ולראות כשמשמחים יחד לרכוב זה כנגד זה במוטות וכדים שקורין לטעד"ן :

I was asked if it is permitted to go out and see the rejoicing of the non-Jews when they race horses against each other and whoever's horse is first wins money, if this can be compared to trapping animals and birds which is prohibited (Avodah Zarah Chapter 1). I permit it, as it is not similar at all, since it is not for rejoicing, but to learn a trade and purchase horses to run from enemies, and so I have seen from people who have done this. However, I am unsure whether it is permitted to go and watch when they rejoice [by watching] people ride opposite each other with sticks and jugs [shields?] which are called "Ieteden". (Translation by Ezer Diena)

17. Responsa Igrot Moshe Yoreh Deah 4:11 (Rav Moshe Feinstein 1895-1986)

אם אסור מצד בחוקותיהם לא תלכו, ללכת לתיאטרון ואיצטדיון ספורט בימינו באלו שנקראו תיאטרון שעושין שם ענייני שחוק, וכן איצטדיון, שהם המקומות שמשחקין ספארט, לא שייכי בהו עניין ובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא קדושים י"ח ג), דהוא דווקא כשהוא חוק להעכו"ם לעשות איזה דבר בעלמא, אף כשאין זה מחוקי הע"ז שלהם, אבל עכ"פ הם ענייני חוקים שהנהיגו ביניהם - לא רק דברים של פריצות אלא אף דברים בעלמא - שלא ידוע טעם, דמאחר דאין טעם נגלה ומובן, יש לנו לתלות שהוא עניין מחוקי עבודה זרה. אבל כשאיכא טעם למה שעושין, כהא דאיצטדיון וכרקום שאיתא בע"ז דף י"ח ע"ב שהוא לליצנות, ליכא בזה משום ע"ז, אף שהוא דבר אסור מצד איסור ליצנות, וכל ההולך שם עובר באיסור מושב לצים ובביטול תורה - לא רק על זמן זה - אלא שגורם לו להיות בטל לגמרי מתורה כמפורש שם. וכ"ש בתיאטרון הנמצא כעת במדינתנו, וכן האיצטדיון של משחקי ספארט, ואף במדינות אחרות, דעושין זה סתם אינשי מהנכרים שבעיר שלא שייכי כלל לענייני ע"ז. וכמדומני שהכומרים דאמונת הנוצרים, שהיא עתה אמונת רוב אוה"ע, נמי לא ניחא להו ענייני תיאטראן ואיצטדיון. וגם לא ניחא בזה לאנשי אמונת המוחמדים שהוא אמונת מדינות טערקיי וכל מדינות ערב. שא"כ רוב המדינות שבהן נמצאים תיאטריאות ואיצטדיאות לא שייכי כלל לאמונתם, שוודאי לא שייכי להלאו דובחוקותיהם לא תלכו, אלא הם מאיסור ליצנות וביטול תורה. וגם עוד איסור גדול יש דמגרי יצה"ר של עריות בנפשיה דרובן הם דברי ניבול פה והסתה לעריות.

Is it forbidden to go to theaters and sports stadiums nowadays because of "do not walk in their ways"?

The places called theaters where they have all forms of entertainment, and similarly Stadium, places where sports are played, is not an issue of "Do not walk in their ways" (Vayikra 18:13), since that specifically when it is a rule for the non-Jews do something for no reason... it might be an Idolatrous practice, but when there is a reason why they are doing it, like by Stadia and circuses mentioned in Gemara Avodah Zarah 18b, which is for entertainment, there is no issue of idolatry, It is forbidden because of the prohibition of "seat of scorners." And all who go violate the prohibition of seat of the scornful and wasting time from learning. Not just on this time but it will cause you to stop completely from the Torah as is explained there. Even more so the theatres that can be found in our country, and the sports stadiums, even in other countries, that people simply do without connection to idol worship. it seems to me that the pastors of the Christian Church, which is the majority religion in USA, also frown upon matters of theatres and stadiums. Also for those who believe in Muhammed (Islam), which is the religion of countries of Turkey and all the Arab countries. If so in the majority of countries where theatres and stadiums are found there is no connection to their religions, so there is no prohibition of "Do not walk in their ways They are forbidden because of Moshav Leitzim and Bittul Torah. There is also the severe prohibition to incite the evil inclination of illicit urges in oneself because most of them are places of profanity and incites licentiousness.

18. Tur Orach Chaim 301 (Yaakov Ben Asher 14th century, Spain)

כתיב אם תשיב משבת רגליך ודרשו חז"ל שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול. ע"כ אין לו לאדם לרוץ בשבת כדרך שעושה בחול, אבל אם רץ לדבר מצוה כגון לבהכ"נ או כיוצא בו מותר. כתוב בספר המצוות (סמ"ק) בחורים המתענגים בקפיצתם ובמרוצתם מותר וכן לראות כל דבר שמתענגים בו מותר לראותו

The verse states "if on Shabbos you shall return your legs" Chazal expounded that your way of walking shouldn't be the same as during the week. Therefore a person shouldn't run on Shabbos as they do during the week but he can run for a mitzvah such as to synagogue or something similar is allowed. It is written in Sefer haMitzvot Ketanot that young men who enjoy their running and jumping it is allowed. Similarly to see that which you enjoy is similarly permitted to view.